

Előterjesztés
a Művelődési és Sportközpont és Városi Könyvtár könyvtári egységében
végzett szakfelügyeleti vizsgálat alapján készült Intézkedési Terv
elfogadására

A 14/2001. (VII. 5.) NKÖM rendeletben foglaltak, valamint a Borsod-Abaúj-Zemplén megyében az ágazati minisztérium megbízásából folytatott szakfelügyeleti tevékenység elfogadott munkaprogramja alapján a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár igazgatójának, mint megyei vezető szakfelügyelőnek a megbízásából Gosztonyi Enikő és dr. Prókai Margit szakfelügyelő 2009. szeptember 17-én minőségi szakfelügyeleti vizsgálatot folytatott Sajószentpéteren a Művelődési és Sportközpont és Könyvtár – Lévay József Könyvtárban.

A szakfelügyeleti vizsgálat célja: annak megállapítása, hogy a városi könyvtár működése és szolgáltatásai megfelelnek-e az 1997. évi CXL. örvényben foglalt követelményeknek.

A vizsgálati eredményeket és az intézmény statisztikai adatait figyelembe véve készült el a vizsgálati jelentés, valamint kerültek megfogalmazásra a szakmai munka színvonalának fejlesztésére vonatkozó javaslatok.

A szakfelügyeleti vizsgálat főbb megállapításai a következők:

A könyvtár

Az integrált intézmény berkein belül működő könyvtár *nem önállóan gazdálkodik. Épülete* a városközponttól nem messze, nehezen megtalálható helyen, egy mellékutcában, eredetileg nem könyvtár céljára épült lakóházban található. A belső elrendezés mind a mai napig tükrözi a célnak nem megfelelő eredeti funkciókat. Az épület kétszintes, viszonylag sok, tagolt helyiségből áll, ebből következően a gyűjtemény elhelyezése célszerűtlen és előnytelen. Az *akadálymentesség* csak részben érvényesül, az emeleti gyűjteményrészek használata a fogyatékkal élők számára nem biztosított..

A könyvtár *belső terei* azt a benyomást keltik, mintha a könyvtárban valamikor megállt volna az idő, az alapvető festés hiánya is szembeötlő. A *bútorzat többségében elavult*, a polcok vegyesek, a belső aljzat piros linóleuma nem a közeli múlt emlékét idézi. Ugyanakkor a könyvtár ma és a jövőben is *alkalmas lehet korszerű szolgáltatások nyújtására*, amennyiben a szükséges felújításokat és fejlesztéseket elvégzik.

A *könyvtárosok* száma (4 fő) és végzettsége (1 egyetemei, 3 főiskolai) megfelelő, bár a településnagyság tekintetében alatta marad a normatívának.

A könyvtár *eszközparkja* megfelelő, a rendelkezésre álló számítógépek mennyiségileg kielégítik a használói igényeket, de felújításuk, illetve cseréjük mindenképpen indokolt.

A könyvtár **nyitva tartása** heti 36 óra, amely éppen megfelelőnek tekinthető. A nyitva tartással kapcsolatban 2007-ben készítették felmérést, ennek alapján alakították ki a jelenlegi nyitvatartási rendet.

Az intézmény **alapidokumentumai** rendelkezésre állnak, a közelmúltban aktualizálták a Könyvtárhasználati szabályzatot. Önálló honlap hiányában csak helyben és a TV-n keresztül lehet tájékozódni használat feltételeiről és a szolgáltatásokról.

A könyvtár **állománya** a dokumentumtípusok széles körét felöleli, megtalálhatók a gyűjteményben a korszerű információhordozók is. Hiányoznak viszont még az elektronikus dokumentumok, s a vakok és gyengénlátók részére sem kínálnak speciális dokumentumokat. Ugyanakkor **a gyűjteményben sok az elavult, a használói érdeklődésre már nem számító dokumentum, melynek kivonása halaszthatatlan.** A gyűjtemény használatát nehezíti az épület sajátosságaiból adódó rendkívül erős tagoltság, a tájékoztató táblák, feliratok hiánya, a könyvek elrendezését és megtalálását is egyként biztosító jelzetek hézagossága.

A gyűjtemény **feltárása** hagyományos katalógus segítségével megoldott, de ennek használatához könyvtáros segítsége elengedhetetlen.

A könyvtár által nyújtott **szolgáltatások** köre viszonylag széles, a hagyományosak mellett megjelentek olyan szolgáltatások, melyek a településen élők érdeklődését lefedik. Ugyanakkor hiányosságként jelezhető, hogy a fogyatékkal élők részére nem nyújtanak speciális szolgáltatást, de az alapszolgáltatásnak tekinthető irodalomkutatást sem vállalják fel, holott a megfelelő szakmai háttér rendelkezésre áll. A könyvtárközi kölcsönzés, az ODR szolgáltatás igénybevétele megfelelő.

A kölcsönzés beiratkozáshoz kötött, de a viszonylag alacsony beiratkozási díj mellett még további kedvezményeket is adnak a látogatóknak, elsősorban a szociális érintettség kapcsán. A regisztrált olvasók száma évek óta stabil, a lakosság kb. 8,5 %-a rendszeres látogatója az intézménynek. Az **adatok nyilvántartása** az adatvédelmi törvény előírásainak megfelelő.

Az intézmény minden évben eleget tesz **statisztikai adatszolgáltatási** kötelezettségének. A nyilvántartások vezetése átgondolásra szorul, az adatszolgáltatás megbízhatósága érdekében a dokumentálás egyértelműsítése megkerülhetetlen.

A **gépesítés hiánya** megnehezíti a gyors kiszolgálást, s az akadálytalan használatot, de a TIOP pályázat eredményeként jelentős fejlesztések várhatók.

Összességében megállapítható, hogy Sajószentpéter könyvtári ellátása, az épület, a belső terek és a bútorzat állapota messze alatta marad annak, amely szakmailag egy városi szintű intézménnyel szemben elvárható. A szakmai munka területén is jelentős változtatásokra, dinamikusabb fejlesztésekre, egy integrált könyvtári rendszer bevezetése mellett a mai szakmai trendekhez való intenzívebb alkalmazkodásra van szükség. A fejlesztések, változtatások, a szakmai megújulás nem valósítható meg fenntartói támogatás, határozott fejlesztési elképzelések, céltudatos vezetői attitűd nélkül. Ugyanakkor nem hagyható figyelmen kívül az a szakmai potenciál, mely ma is rendelkezésre áll, s az itt folyó szolgáltatói munka alapját jelenti. A szükséges felújítások, átalakítások, IT fejlesztések után, egy határozott stratégia mentén az intézmény képes lehet a mikrotérség meghatározó szolgáltatójaként, a város kulturális alapintézményeként minőségi szolgáltatások nyújtására.

A szakfelüyeleti vizsgálat az alábbi javaslatokat fogalmazta meg:

1. Javaslat a fenntartó részére:

- Javasoljuk, hogy a képviselőtestület rövid időn belül tűzze napirendjére a könyvtárral kapcsolatos rövid és hosszú távú elképzeléseit. Bevonva a könyvtár és az összevont intézmény vezetőjét, fogalmazzák meg a stratégián belül a kulcsfontosságú területeket, a jövőre vonatkozó elképzeléseket, amelyeknek része kellene, hogy legyen egy könyvtári célra megfelelőbb, korszerű szolgáltató helyiségekből álló épület kialakítási, átalakítási vagy felújítási terve.
- A fenntartó számára feltétlenül megfontolandó, hogy hosszú távra tervezve számoljon az épület teljes belső felújításával, korszerűsítésével, (ha nem egy másik épülettel, amely könyvtár céljára jobban megfelelne), mellyel megtakarításokat érhet el (nyílászárók, fűtés stb.). Rövid távon elengedhetetlen egy tisztasági festés, burkolatcsere, mely némiképp javíthat az elhanyagoltság állapotán.
- A könyvtárosok létszámát javasoljuk növelni. Érdeemes megfontolni a középfokú, vagy segédkönyvtáros végzettséggel rendelkező foglalkoztatását.
- Javasoljuk a költségvetés áttekintését, s a könyvtári területet kiegyensúlyozottabb támogatását tervezni. Indokolt a könyvtári bevételek visszaforgatása a könyvtári tevékenységekbe, mely növeli a munkatársak érdekeltségét, ugyanakkor többletforrás lehet olvasásnépszerűsítő programokhoz, kisebb fejlesztésekhez.
- Indokolt, hogy a könyvtár költségvetésén belül kapjon nagyobb hangsúlyt az állománygyarapításra fordítandó összeg.
- Az összevont intézmény nevében korrigálják a magyar nyelvvel nem harmonizáló erőszakolt megnevezést a kötőszó ismétlésének mellőzésével, és azt vezessék végig az okiratokban, majd a változást jelezzék a nyilvános könyvtárak jegyzéke felé is.
- A fenntartó és a Képviselő-testület tekintse át a könyvtár által készített intézményi és szakmai dokumentációkat, a működés alapidokumentumait és hitelesítse azokat jóváhagyásával.
- Javasoljuk, hogy a város központi helyén kerüljön kihelyezésre egy, a könyvtár megtalálását segítő eligazító tábla a nyitvatartási idő és a szolgáltatások felsorolásával.

- Javaslat a szakmai munka szervezéséhez, fejlesztéséhez:

- Javasoljuk, hogy a 2009-es TIOP pályázat eredményeit mielőbb hasznosítva korszerű számítógépek beszerzésével és az integrált könyvtári rendszer bevezetésével tegyék hatékonyabbá a könyvtári szolgáltatást.
- A számítógépes feltárássra történő áttérés előtt fontos áttekinteni az állományt, s egy alapos selejtezés kíséretében kivonni a tartalmilag és fizikailag elavult dokumentumokat, illetve azokat a könyveket, melyek iránt már nem mutatkozik érdeklődés.
- A könyvtár működésének alapidokumentumai a napi munka megkerülhetetlen eszközei. Karbantartásuk, aktualizálásuk elengedhetetlen, melynél a fenntartói jóváhagyást meg kell kérni.

- Javasoljuk, hogy gondolják át az állomány jelenlegi elhelyezését, s az igényekhez jobban alkalmazkodó kiemeléseket, gyűjteményegységeket hozzanak létre.
- A dokumentumszolgáltatás mellett egyre nagyobb szerepet kap a könyvtári szolgáltatások körében a közvetlen információnyújtás, az adott témához kapcsolódó irodalomkutatás, ajánlók összeállítása. Javasoljuk, hogy a jövőben éljenek ezzel a lehetőséggel, építve a munkatársak szakmai felkészültségére.
- A használók tájékozódását, de a könyvek visszaosztását is segíti egy jól kidolgozott, következetesen alkalmazott tájékoztató rendszer, melynek szerves részei a feliratok, a szakjelzetek és cutter jelzetek. Javasoljuk, hogy ezek alkalmazásában legyenek következetesek, jól láthatóan és teljes körűen kerüljenek elhelyezésre az épületen belül és a dokumentumokon is.
- A Könyvtárhasználati szabályzat és a Küldetésnyilatkozat olyan alapidokumentum, melyet széles körben ismertté kell tenni. Javasoljuk, hogy éljenek az internet és a médiatámogatás lehetőségével, de legyen elérhető az intézményen belül is mindkét dokumentum.

Intézkedési Terv

A szakfelüyeleti jelentés megállapításai és javaslatai alapján a Művelődési és Sportközpont és Városi Könyvtár a határozati javaslat melléklete szerinti intézkedési terv elfogadását javasolja a Képviselő-testületnek.

Sajószentpéter, 2010. január 15.

**Sajószentpéter Városi Önkormányzat Képviselő-testületének
...../2009. (01.21.) KT határozata
a Művelődési és Sportközpont és Városi Könyvtár könyvtári egységében végzett
szakfelüyeleti vizsgálat alapján készült intézkedési terv elfogadásáról**

Sajószentpéter Városi Önkormányzat Képviselő-testülete

- 1.) a Művelődési és Sportközpont és Városi Könyvtár Lévay József Városi Könyvtárában tartott szakfelüyeleti vizsgálat alapján készült Intézkedési Tervről szóló előterjesztést megtárgyalta, és a határozat melléklete szerinti tartalommal elfogadta.
- 2.) Felhívja az intézményvezető és a könyvtárvezető figyelmét az Intézkedési Tervben megfogalmazottak végrehajtására.

Felelős: Dr. Faragó Péter polgármester
Sajó Attila MSK igazgató
Varga Pál könyvtárvezető

Határidő: az Intézkedési Tervben rögzítettek szerint